

SANSKRIT-I

Time Allowed—3 Hours

Full Marks—200

If the questions attempted are in excess of the prescribed number, only the questions attempted first up to the prescribed number shall be evaluated and the remaining ones ignored.

Answer may be written either in **English** or in **Bengali** or in **Sanskrit** but all answer must be in one and the same language.

Group-A

1. Sketch the classification of Indo-European family of languages by determining their variation into group of type. 30

Or,

Write a comparative note by distinguishing between Vedic and Sanskrit languages through contribution specially in genealogical structure.

2. Define and illustrate *any two* of the following: 10×2=20
- (a) Grimm's Law
  - (b) Assimilation
  - (c) Vivṛtti
  - (d) Grassmann's Law

Group-B

3. Explain *any two* of the following jungles in Sanskrit: 10×2=20
- (a) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
  - (b) समर्थः पदविधिः
  - (c) अमुक्त्यर्थस्य न

Please Turn Over

MSC(O)S-I/19

(2)

4. Account for case ending in *any five* of the underlined words in the following sentences citing relevant Pāṇinian aphorisms on each case: 4x5=20

- ग्रामं गच्छन् तृणं स्पृशति ।
- जपमनु प्रावर्षत् ।
- पुष्पेभ्यः स्पृहयति ।
- यागाय याति ।
- नमस्कुर्मो नृसिंहाय ।
- नाहं त्वां तृणाय मन्ये ।
- गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् ।

5. Name and expound the Compounds on *any five* of the following pauses: 4x5=20

- त्रिमुनि
- शाकप्रति
- वीणापाणिः
- अग्नीषोमौ
- केशाकेशि
- उपगिरम्
- खट्वारूटः

6. Justify *any two* of the following in Sanskrit: 10x2=20

- वपुषा स धतुर्मुजः ।
- मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती ।
- तुलां यदारोहति दन्तवाससा ।
- सिंहो माणवकः ।

Group-C

7. Translate into English or Vernacular *any two* of the following: 10x2=20

- उपं त्वाग्ने दिवे दिवे
दोषावस्तर्धिया व्रयम् ।
नमो भरन्तु एर्मसि ॥

(b) सूर्यो देवीमुषसं रोचमानां
मर्यो न योषामभ्यैति पशचात् ।
यत्रा नरो देवयन्तौ युगानि
वितन्वते प्रति भद्राय भद्रम् ॥

(c) यो हत्वाहिमरिणात् सप्त सिन्धून्
यो गा उदाजदपथा वलस्यं ।
यो अश्मनोरन्तरग्निं धधानं
संवृक् समत्सु स जनासु इन्द्रः ॥

Group-D

8. Translate from English into Sanskrit :

30

The oblations are prepared from new grains in the form of a sacrificial cake contained on twelve potsherds for Indrāgnī, a Carn for the Viśvadevas and a cake on one potsherd for heaven and earth.

Or,

Translate into English from Sanskrit:

30

नानाशाखाभिन्न ऋग्वेदः साम्प्रतं शाकल-वाष्कलशाखाद्वयेन विभिद्यमानो विराजते । स ध वेदो दशमण्डलात्मना विभक्तः सन् दशतयीत्वेन संज्ञां प्रपेदे । पुनरपि मण्डलानि ध सूक्तात्मना विभज्यन्ते । अध्यायरूपेण ऋग्वेदो विभक्तो जातः । अष्टौ अध्याय एकात्मकाष्टकत्वं भजन्ते । एवमष्टौ अष्टकानि प्रतिषदयन्ते । अध्यायानां वर्गीत्मना विभागो वर्तते । सर्वा भेदकृतिरध्ययनसौकर्याय । प्रयोगे पुनः सूक्तात्मनैव विनियोगः प्रतीयते ।

Group-E

9. Write a paragraph in Sanskrit *any one* of the following topics:

20

- भारतीयसंस्कृतौ संस्कृतस्योपयोगः ।
- दूरभाषयन्त्रस्य योगायोग विश्लेषणम् ।
- संस्कृतसाहित्ये माइकेलमधुसूदनदत्तमहाभागस्य काव्यकृतिः ।